

Budai Központi Kerületi Bíróság
20.P.XI.21.624/2018/63.

A Budai Központi Kerületi Bíróság

a f. _____, eljáró ügyvéd: dr. _____
() által képviselt **Lombard Lízing Zrt.** (6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 85-87.) felperesnek, a dr. Mándli Ádámné dr. Pethő Annamária ügyvéd (9021 Győr, Árpád u. 31. 2/2.) által képviselt _____ I. r., és a Dr. _____

által képviselt _____, eljáró ügyvéd: _____
II. r. alperesek ellen

kölcsön iránt indított perében meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 324.400 (háromszázhuszonnégyezer-négyszáz) Ft perköltséget, míg a II. r. alperesnek 22.328 (huszonkétezer-háromszázhuszonnyolc) Ft perköltséget.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye a Fővárosi Törvényszékhez, melyet a Budai Központi Kerületi Bíróságon lehet elektronikus úton vagy a nem elektronikus kapcsolat tartó fellebbező fél esetén papír alapon 4 példányban benyújtani.

Fellebbezésnek az első fokú eljárás szabályainak lényeges megsértésére vagy az ügy érdemi elbírálásának alapjául szolgáló jogszabály téves alkalmazására hivatkozással van helye. Lényeges eljárási szabálysértésnek az olyan jogszabálysértés minősül, amelynek az ügy érdemi elbírálására kihatása volt.

A fellebbezést a másodfokú bíróság hivatalból elutasítja, ha a fellebbezés nélkülözi az első fokú eljárás szabályainak lényeges megsértésére vagy az ügy érdemi elbírálásának alapjául szolgáló jogszabály téves alkalmazására való hivatkozást. A fellebbezés elutasításának ezen az alapon nincs helye, ha a fellebbező megjelöli, hogy az elsőfokú ítélet meghozatala előtti eljárás mely mozzanatát tartja jogszabálysértőnek, illetve azt, hogy az ítélet álláspontja szerint mely jogát vagy jogok érdekét sérti.

20.P.XI.21.624/2018/63.

A másodfokú eljárásban új tények állításának, illetve új bizonyítékok előterjesztésének helye nincs, kivéve, ha a tények előadására, illetve bizonyítékok előterjesztésére az elsőfokú eljárásban a bíróság eljárási szabálysértése vagy téves jogalkalmazása miatt nem kerülhetett sor.

A másodfokú bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását a fellebbező fél a fellebbezésében, illetve az ellenfél csatlakozó fellebbezésének kézhezvételétől számított nyolc napon belül, a fellebbező fél ellenfele pedig a fellebbezés kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérheti. E határidő elmulasztása esetén a határidő utolsó napjától számított 60 nap elteltével igazolási kérelem akkor sem terjeszthető elő, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.

INDOKOLÁS

A Lombard Finanszírozási Zrt. mint hitelező és az I. r. alperes mint adós között számon kölcsönszerződés jött létre egy Opel típusú személygépkocsi finanszírozása tárgyában. A gépjármű bruttó vételára 950.000 Ft-ban lett megjelölve. Rögzítették, hogy a hitelező az adós számára 735.000 Ft kölcsönt nyújt abból a célból, hogy a kölcsön felhasználásával a gépjármű tulajdonjogát a szállítótól megszerezze. A kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a hitelező Üzletszabályzata tartalmazza. Az adós kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben az annak elválaszthatatlan részét képező Opció és adásvételi szerződésben, valamint az Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, azokat magára nézve kötelezőnek ismeri el. A szerződésben a mértékadó devizanem CHF-ben lett rögzítve, a THM 20,15% volt. Rögzítették, hogy normál deviza alapú finanszírozási konstrukcióról van szó, ahol a kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) az adós a hitelező hirdetménye szerinti gyakorisággal köteles megfizetni. A törlesztőrészletek száma 72 darabban lett rögzítve, a törlesztőrészletek összege 15.678 Ft-ban, az esedékesség pedig minden hónap 25. napjával azzal, hogy az első esedékességi időpont 2008. május 25. napja. Ekként az összes fizetendő törlesztőrészlet 1.128.816 Ft volt. A szerződést az I. r. alperes aláírta, azonban a hitelező részéről aláírásra nem került.

Az Üzletszabályzat I. 6. pontja: Normál deviza konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II-t Kölcsönadó Hirdetménye szerint köteles megfizetni.

16.: Kamat: A tőkére vetített kamat degresszív módon kerül meghatározásra az alábbiak szerint:

a) a futamidő első 36 hónapját követően a kamat 2%-kal csökken

b) amennyiben a teljes futamidő 50%-a nem éri el a 36 hónapot, abban az esetben a teljes futamidő 50%-át követő első teljes naptári hónapban csökken a kamat 2%-kal. Amennyiben az a) vagy b) pont szerint csökkenő kamat alacsonyabb mint a mértékadó kamat hatályos referencia értéke, abban az esetben a kamat egyenletes a teljes futamidő alatt.

17. Mértékadó devizanem: Az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem. Amennyiben a mértékadó devizanem forint, úgy értelemszerűen a kamatváltozás II.-re és a kamatváltozás III.-ra vonatkozó rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra.

18. e) Amennyiben a mértékadó devizanem egyéb úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra jegyzett, a Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referenciakamatláb (3 havi LONDON InterBank

20.P.XI.21.624/2018/63.

Offered Rate-LIBOR).

22. Árfolyam: A takarékbank Rt. által a mértékadó devizaneme kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam.

25. Kamatváltozás:

a) Kamatváltozás I.: A mértékadó kamatláb pénzpiacon bekövetkezett %-os értékének változása függvényében, a hátralévő törlesztő részletek összegét érintő kamatkülönbözet.

b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): A mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet.

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam) – 1).

V.6. Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkori intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és a az Euro keresztárfolyamának változása. A Kölcsönbevevő köteles a Hitelező székhelyén és fióktelephelyén kifüggesztett hirdetemény szerinti költségeket – azok felmerülése esetén a – a Hitelezőnek megtéríteni. A Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből származó jogait és kötelezettségeit harmadik személyre csak a Hitelező előzetes írásbeli hozzájárulásával ruházhatja át.

IX.3. A kölcsönszerződés megszűnése a kölcsönbevevő szerződésszegése miatti felmondás esetén

a) A felmondás a kölcsönszerződést megszünteti, amelynek következtében a Kölcsönbevevő alábbi tartozása a felmondás hatályba lépésének napján egy összegben esedékessé válik:

- A felmondás napján fennálló tőke- és kamattartozás.

- A kintlévőségi eljárás lefolytatásának hirdeteményben közzétett ügyviteli költsége.

- A felmondás napjáig meg nem fizetett valamennyi kamatváltozás II. és az arra felszámított kamatot.

- Az alábbi képlettel számított kamatváltozás III:

a felmondás napján fennálló tőke- és kamatváltozás összege * ((a felmondás napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam) – 1).

b) Amennyiben a Kölcsönbevevő a felmondás következtében esedékessé vált tartozását nem egyenlíti ki a Hitelező felé, úgy a Hitelező a Kölcsönbevevő által nyújtott biztosítékokat érvényesíti.

X. 2. A Hitelező – a Kölcsönbevevővel szemben fennálló követeléseinek kielégítése céljából – a gépjármű tulajdonjogának megszerzését és birtokba vételét követően azt – a kereslet-kínálati viszonyok figyelembevételével – kereskedelmi forgalomban értékesíti. Amennyiben a Hitelező a gépjárművet az opciós vételárnál 20%-kal alacsonyabb áron tudja értékesíteni, úgy erről – a vételár megjelölésével – írásban tájékoztatja a Kölcsönbevevőt azzal, hogy a Kölcsönbevevő jogosult az értesítésben megjelölt határidőig olyan vevőt megjelölni, aki a megjelölt vételárnál magasabb áron kötelezettséget vállal a gépjármű megvételére. Amennyiben a Kölcsönbevevő ezt a jogát nem gyakorolja, úgy a Hitelezővel az eladási árra vonatkozóan kifogást semmilyen jogcímen nem támaszt, és az értékesítési árral kapcsolatos mindennemű későbbi igényérvényesítésről lemond.

4. A felek közötti elszámolás alapja a gépjármű értékesítéséből befolyt vételár, illetve amennyiben a Hitelező a gépjárművet a gépjármű tulajdonjogának megszerzését és annak a Kölcsönbevevő általi birtokbaadását követő 180 napon belül nem tudja értékesíteni, úgy az elszámolás alapja a Hitelező által készített értékbecslés.

20.P.XI.21.624/2018/63.

6. Amennyiben a Hitelező a gépjárművet annak állapotára vagy a kereslet-kínálati viszonyokra való tekintettel – az opciós vételártól eltérő áron értékesíti, úgy a különbözetet a Kölcsönbevevővel történő elszámolásban az alábbiak szerint veszi figyelembe:

a) Ha a Hitelező a gépjárművet az opciós vételárnál magasabb áron értékesíti, úgy a különbözet a Kölcsönbevevő Hitelezővel szemben fennálló tartozását csökkenti.

b) Ha a Hitelező a gépjárművet az opciós vételárnál alacsonyabb áron tudta értékesíteni, úgy a különbözet megfizetésére a Kölcsönbevevő Hitelezővel szemben kötelezettséget vállal, így a fennálló tartozását növeli.

A Hirdetmény rögzítette annak 3. pontjában, hogy devizaalapú kölcsönszerződések esetén a kamatkülönbözet II.-re vonatkozólag a kiterhelés gyakorisága 3 havi periódus, az első periódus kezdő napja pedig a szerződéskötés napja. A késedelmi kamat mértéke a hirdetmény 7. pontja alapján a mindenkori jegybanki alapkamat kétszerese.

A szerződés biztosítékként 2008. április 23. napján a II. r. alperes garanciaszerződést írt alá, melynek 2. pontjában akként nyilatkozott, hogy a kölcsönszerződés és üzletszabályzat teljes ismeretében garanciát vállal az adós tartozásaiért beleértve a járulékos költségeket, valamint az adóst terhelő kártérítési kötelezettséget is. Feltétel nélküli kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben az adós fizetési kötelezettségének esedékességkor nem tesz eleget, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni a nélkül, hogy az adós és hitelező közötti jogviszonyt vizsgálná, és kijelenti, hogy a fizetési kötelezettséget kifogások nélkül fogja teljesíteni.

2008. április 24. napján a Lombard Finaszírozási Zrt. aláírásával ellátva visszaigazolta finanszírozási kérelmet. Ez tartalmazta a gépjármű adatait, az adós adatait, a kölcsön összegét 735.000 Ft-ban, a törlesztő részletek számát, összegét, esedékességét, az összes díjat, a THM-et és azt, hogy a mértékadó devizanem CHF. Utalt arra, hogy normál deviza konstrukcióról van szó, kamatváltozás I. és kamatváltozás II. elszámolási móddal.

A felperesi jogelőd és az alperes 2009. augusztus 3. napján a kölcsönszerződést a fizetési kötelezettség átütemezésével módosították. Szintén átütemezésre került sor 2010. július 2. napján.

A hitelező jogutódja 2010. augusztus 31. napjával beolvadás folytán a felperes lett.

A felperes 2013. április 30. napján kelt levelében felszólította az I. r. alperest 55.649 Ft lejárt tartozás megfizetésére. Figyelmeztette, hogy a fizetési kötelezettség megfizetésének elmaradása esetén a szerződést azonnali hatállyal felmondja. A felperes 2013. július 31. napján tájékoztatta II. r. alperest, hogy 33.678 Ft tartozása áll fent az adósnak, felhívta a fennálló tartozás rendezésére.

A felperes 2013. augusztus 27. napján kelt levelében a szerződést azonnali hatállyal felmondta figyelemmel arra, hogy a szerződésből eredő lejárt fizetési kötelezettségeinek az adós nem tett eleget. A tartozás összegét 482.943 Ft-ban tüntette fel. Felszólította az I. r. alperest annak megfizetésére. A felmondás az I. r. alperes részére 2013. augusztus 30. napján kézbesítésre került. A felperes felszólította a II. r. alperest a fenti tartozás megfizetésére.

2014. január 9. napján a felperes elszámolást küldött, melyben a teljes tartozást 413.776 Ft-ban tüntette fel. Az elszámolásban 200.000 Ft tekintetében a gépjármű Eurotax szerinti vételára jóváírásra került. A gépjárművet 2013. augusztus 7. napi vonatkozási időponttal

20.P.XI.21.624/2018/63.

272.000 Ft értékre értékelte az Eurotax katalógus alkalmazásával a felperes. A gépjárműre 2013. november 13. napján adásvételi szerződést kötött a felperes eladóként, melyben a gépjármű bruttó vételára 200.000 Ft-ban lett feltüntetve. 2013. november 5. napján a felperes az I. r. alperest tájékoztatta arról, hogy megkísérli a gépjárművet értékesíteni, amennyiben vevője van rá, azt jelezzé.

A felperes 2015. április 25. napján kelt levelében a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolási kötelezettség teljesítéseként a tisztességtelenül felszámított összeget 12.849 Ft-ban határozta meg, az elszámolás során figyelembe vett, a szerződés megszűnésének időpontjában alkalmazott tisztességes kamatmérték 18,72% volt. A fennmaradó tartozás összege 400.927 Ft-ban lett rögzítve.

A felperes keresetében kérte a felperes jogelődje és az I. r. alperes között létrejött kölcsönszerződést érvényessé nyilvánítani akként, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos mértéke 15,95%, továbbá kérte, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 446.557 Ft, 4.389 Ft késedelmi kamat, továbbá 400.927 Ft után 2017. december 19. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamat, továbbá perköltség megfizetésére. Előadta, hogy a felperes jogelődje és az I. r. alperes között 2008. május 6. napján kölcsönszerződés jött létre CHF alapon, mely szerződéses kötelezettségért a II. r. alperes kezességet vállalt. Előadta, hogy az alperesek a fizetési kötelezettségüket több alkalommal megszegték, erre tekintettel a kölcsönszerződés felmondás folytán megszüntetésre került, az elszámolás, a tartozás kimutatás elkészítése megtörtént. Utalt arra, hogy a kölcsönszerződés bár nem tartalmazza százalékos formában az ügyleti kamat megjelölését, azonban annak számítási módja meghatározott, ekként a szerződés érvényessé nyilvánításának van helye a Ptk. 237. § (2) bekezdése értelmében. E körben hivatkozott az 1/2010.(VI.28.) PK véleményben írtakra, valamint eseti döntéseket jelölt meg. Utalt továbbá arra, hogy a DH2 törvény szerinti elszámolással, mely tartalmazza a kölcsön induló kamatlábát, az érvénytelenség oka kiküszöbölésre került. A felmondás keltének napjáig az alperes lejárt tartozása 55.449 Ft volt. Ezzel a nappal 328.485 Ft törlesztőrészlet vált lejárttá, 63.387, 4.235 és 11.645 Ft összegű árfolyamváltozás került kiterhelésre, valamint kiterhelésre került késedelmi kamat és költségek, eljárási díjak. Emellett a gépjármű értékével az alperes tartozása csökkentésre került. Állította, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelt a vonatkozó jogegységi határozatban és EUB ítéletekben foglaltaknak.

A felperes másodlagosan kérte, hogy a bíróság a szerződést nyilvánítsa érvényessé akként, hogy az árfolyamkockázat tisztességtelenségének megállapítása okán az árfolyamváltozást mellőzve forint alapú szerződésként nyilvánítsa érvényessé, az induló ügyleti kamat éves százalékos mértékét 21,6045%-ban megjelölve, s kötelezze az alperest 144.926 Ft, ezen összeg után 2017. december 19. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamat, továbbá perköltség megfizetésére. Állította, hogy amennyiben a bíróság nem látná bizonyítottnak, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelő volt, kérte a tisztességtelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása folytán az érvényessé nyilvánítást, ekként a szerződés kikerül a devizaalapúság köréből és a forintosítási törvények alól. Utalt arra, hogy jelen esetben a kölcsön összegét a tartozás mértékét a lerovó pénznem alapulvételével kell meghatározni, a kirovó pénznem megváltozása esetén a szerződés érvényessé nyilvánítása során a bíróságot az a kötelezettség is terheli, hogy az ügyleti kamat mértékét az adott pénznemre irányadó kamatszint és kamatfelár alapulvételével módosítsa. Ekként amennyiben a kirovó pénznemmé a forint válik,

20.P.XI.21.624/2018/63.

az ügyleti kamatként az irányadó forint kamat szerződés kori értékének kamatfelárral növelt értékét kell figyelembe venni.

Az I. r. alperes érdemi ellenkérelmében vitatta a követelés összegszerűségét, álláspontja szerint e körben részletes érthető levezetésre nem került sor, nem végezhető el az ellenőrzés a felperesi pénzfolyósítás és az alperesi törlesztések ismeretének hiányában, nem állapítható meg, hogy az alperes befizetéseit hogyan, mire számolta el a felperes, az sem, hogy az egyes törlesztő részek vonatkozásában késedelem figyelembevételre került-e, milyen árfolyam alkalmazása mellett történt az elszámolása a törlesztő részletnek. Utalt arra, hogy a DH2 törvény szerinti elszámolás nem teremt ítélt dolgot, a kereset összegszerűségének bizonyítására nem alkalmas, csak az került benne megállapításra, hogy mekkora összeg jár vissza az árfolyamrés, illetőleg a tisztességtelen egyoldalú kamat emelés miatti túlfizetés jogcímén. Az elszámolás csak e körben nem vitatható. Utalt több eseti döntésre, melyben kifejtésre került, hogy a részletes levezetés hiányában az összegszerűség nem tekinthető bizonyítottnak. Állította, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, a pénzügyi intézet által nem került elfogadásra, nem került aláírásra, vitatta a kölcsönszerződés érvényességét a hitelezői aláírás hiánya okán, állította, hogy az nem felel meg a Hpt. 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontjában írtaknak, mert nem tartalmazza a kamat százalékos mértékét feltüntetve. A szerződés tárgya körében hiányolta annak megjelölését, álláspontja szerint nem minősül devizaalapú szerződésnek a felek közötti szerződés. Eseti döntéseket csatolt. Utalt arra, hogy a kezesi szerződés dátuma megelőzi a kölcsönszerződés dátumát. Az I. r. alperes utalt arra, hogy a perbeli szerződés érvényessé nyilvánításának nincs helye, az nem jött létre, az a felperesi jogelőd részéről nem került aláírásra. Állította, hogy az árfolyamkockázati tájékoztató nem felelt meg a jogszabályban, a jogegységi határozatban és az EUB döntéseiben foglaltaknak, a támadott feltétel nem világos, nem érthető, tisztességtelen, mely a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi. Állította, hogy a perbeli esetben érvényessé nyilvánításnak nincs helye, állította, hogy vizsgálnia kellett azt a bíróságnak, hogy az érvénytelenség oka tényleges hátrányos jogkövetkezményt okozott-e, mik voltak ezek, és utólag orvosolhatók-e, különös figyelemmel arra, hogy fogyasztói szerződésről van szó. Kérte a felperes perköltségben való marasztalását.

A II. r. alperes érdemi ellenkérelmében csatlakozott az I. r. alpereshez, vitatta a követelés összegszerűségét arra tekintettel is, hogy a gépjármű nem megfelelő áron lett elszámolva, az I. r. alperesnek vevője lett volna rá 450.000 Ft-on.

A felperes utalt arra, hogy a finanszírozási kérelemmel egy napon került aláírásra a garanciaszerződés, semmilyen módosítást nem tartalmaz ehhez képest a szerződés, ekként a garanciaszerződés aláírására is sor kerülhetett korábbi dátummal. A szerződés devizaalapúságával kapcsolatban utalt arra, hogy a szerződés tartalmazza a kölcsön összegét forintban kifejezve, tartalmazza a kiadó pénznemet, kiszámítható volt a kölcsön összege a 6/2003. PJE határozatnak megfelelően. Állította, hogy az Üzletszabályzat I. 8., I. 17., I. 20., I. 21., I. 22., I. 23., VI. 5. pontjából egyértelműen megállapítható volt, a kölcsönszerződést árfolyamkockázat terheli, és ez a tájékoztató megfelelt az EU Bíróság határozatainak, valamint 6/2013. PJE határozatnak. Állította, hogy értesítette az alperest a gépjármű értékesítéséről, áron aluli értékesítésre nem került sor. Állította, hogy a szerződés létrejött, a felperes a szerződést teljesítette, az alperes a szerződés teljesítését megkezdte. A felperes utalt arra, hogy a kölcsönszerződésen a felperesi jogelőd bélyegzői lenyomata szerepel, a képviselő a szerződést alá kívánta írni, adminisztrációs tévedésből maradt ez el. A felek a szerződéses kötelezettségüket a felmondásig teljesítették, amely a szerződés létrejöttére utal. Utalt e

20.P.XI.21.624/2018/63.

körben a BH2008. 230. számú jogesetre. Állította, hogy a felperes a szerződést megkötötte, a finanszírozási kérelmet visszaigazolta, a garanciaszerződést is aláírta, a kölcsönt folyósította, a teljesítést megkezdte. Utalt arra, hogy a felek között a szerződés több alkalommal módosításra került, melynek folytán nyilvánvaló, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatással tisztában volt az alperes.

Az I.-II. r. alperes a keresetváltoztatás elutasítását kérte a Pp. 391/A. § (1) bekezdése alapján figyelemmel arra, hogy a keresetváltoztatáshoz nem járultak hozzá. A bíróság felhívására érdemi vitatást e körben nem terjesztettek elő, álláspontjuk szerint érvényessé nyilvánításnak nincs helye.

A felperes keresete alaptalan.

A bíróság a tényállást a felek által csatolt okiratok, az alperesek személyes nyilatkozata és a Könyvvizsgáló Intézet Kft. szakvéleménye alapján állapította meg.

A felek által nem vitatottan a régi Ptk. és Hpt. hatálya alá tartozó lakossági fogyasztási kölcsönszerződés, és az azt biztosító kezességi szerződés alapján kívánt igényt érvényesíteni a felperes.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 198. § (1) bekezdése szerint a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére, és jogosultság a szolgáltatás követelésére.

A Ptk. 205. § (1) bekezdése alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A fenti szakasz (2) bekezdésének megfelelően a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

A feleknek tehát a szerződés lényeges, vagy a felek által lényegesnek minősített kérdéseiben szükséges megállapodniuk, az ezekben a kérdésekben való megállapodás hiányában a szerződés nem jön létre. Egységes a joggyakorlat a körben, hogy lényeges kérdés a felek személye, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározása. A Kúria a BH.2018. 230. számú jogesetben kifejtette, hogy amennyiben a kölcsönszerződés aláírását követően a hitelező fő kötelezettségének a kölcsönösszeg folyósításának eleget tett, az adós pedig törlesztési kötelezettsége teljesítését megkezdte, tipikus esetben nem lehet megalapozottan arra hivatkozni, hogy a szerződés létre sem jött.

Az írásbeliség hiánya a szerződés létrejöttének kérdésére nem hat ki, az az érvényesség körében vizsgálandó.

A bíróság megállapította, hogy jelen esetben hitelkérelem került benyújtásra, annak visszaigazolása megtörtént, a szerződést az I. r. alperes aláírta, a hitelösszeg folyósítása megtörtént, számtalan alkalommal a szerződés módosítására került sor, az I. r. alperes a visszafizetési kötelezettségének részben eleget tett, ennek folytán a szerződés létrejöttének

20.P.XI.21.624/2018/63.

hiánya nem volt megállapítható. Az alperesi oldal sem adott elő olyan tényt, amelynek folytán az lett volna megállapítható, hogy valamely lényeges kérdésben nem történt megállapodás a felek között, ennek keretében alapvetően arra hivatkoztak, hogy írásbeliségi kötelezettség ellenére az írásba foglalás elmaradt, ez azonban az érvényesség keretein belül vizsgálandó körülmény.

A Ptk. 216. § (1) bekezdésének megfelelően szerződést jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában akár szóban, akár írásban lehet kötni. A szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni.

A Ptk. 217. § (1) bekezdése értelmében jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat. Az alakiség megsértésével kötött szerződés – ha jogszabály másként nem rendelkezik – semmis.

A Ptk. 218. § (1) bekezdésének megfelelően, ha jogszabály vagy megállapodás írásbeli alakot rendel, legalább a szerződés lényeges tartalmát írásba kell foglalni.

Az írásbeli alakhoz kötött szerződés lényeges tartalma a felek megjelölésén kívül a szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltüntetése és a felek egyező akaratának kinyilvánítása. Ahhoz, hogy egy okirat írásba foglaltnak minősüljön, mindenképpen szükség van a felek aláírására. A felek írásbeli nyilatkozatukat azonos tartalmú külön okiratba is foglalhatják.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXXII. törvény (Hpt.) 210. § (1) bekezdése szerint a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. Az írásban kötött szerződés egy eredeti példányát a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélnek átadni.

A felek által nem vitatottan a lakossági fogyasztási kölcsönszerződés írásba foglalása érvényességi kelléknek minősült. Ekként az nem volt vitás, hogy a kölcsönszerződést a felek csak írásban köthették meg érvényesen.

Ha a törvény a megállapodás írásba foglalását kívánja meg, a Ptk. 217. § (1) bekezdése értelmében az alakiség megsértésével kötött szerződés semmis. A Hpt. az írásbeliség mint alaki követelmény teljesítéséhez minősített írásbeli formát nem kíván meg, egyszerű okirati forma az érvényességéhez elegendő. A Ptk. a jogszabályban előírt, vagy a felek megállapodásban kikötött írásbeli alak formai és tartalmi elemeit részletesen nem határozza meg, csupán azt írja elő, hogy legalább a szerződés lényeges tartalmát rögzítse az okirat. Vitatott volt, hogy a szerződés érvényesen létrejöttek tekintendő-e erre tekintettel. E körben az nem volt vitás, hogy a perbeli kölcsönszerződést a felperesi jogelőd aláírásával nem látta el, azonban a felperes arra hivatkozott, hogy a jogelőd a finanszírozási kérelmet visszaigazolta, melyben az adatok megegyeznek a szerződésben foglalt adatokkal, az a külön okiratba foglalásnak megfelelően az érvényességi kelléket pótolja, illetve az érvényessé teszi. E körben a bíróság rámutat, hogy abban az esetben minősül a külön okiratba foglalt megállapodás írásbeli nyilatkozatnak, ha az azonos tartalmú, a lényeges tartalmi elemek írásba foglalása szükséges. A bíróság megítélése szerint – és erre utal a 2/2014. polgári jogegységi határozat 1. pontja is - az árfolyamkockázat a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, és ekként az ebben való megállapodás olyan lényeges megállapodásnak minősül, amelyet írásba kell foglalni. A finanszírozási kérelem

20.P.XI.21.624/2018/63.

visszaigazolása pusztán az alapadatokat tartalmazta, utalt arra, hogy a mértékadó devizanem CHF, azonban az árfolyamkockázat tekintetében semmilyen utalást nem tartalmazott, nem volt megállapítható, hogy ezen finanszírozási kérelem visszaigazolásának a felperesi jogelőd üzletszabályzata részét képezné, nem került pontosításra, hogy mi a normál deviza konstrukció, amely a bíróság álláspontja szerint a szerződés tárgya körében lényeges megállapodásnak minősül, nem került rögzítésre, hogy mi a kamatváltozás II., ekként a bíróság álláspontja szerint a lényeges tartalmi elemek vonatkozásában a finanszírozási kérelem visszaigazolása hiányos, az nem alkalmas a felperesi jogelőd szerződést aláíró nyilatkozatának pótlására. A kölcsön összege tekintetében csak a forint összeget tartalmazta, azonban az átszámítás, nyilvántartás, elszámolás szabályai az általános szerződési feltételek körében lettek rögzítve, melyeket a felperesi jogelőd nem írt alá. A bíróság álláspontja szerint a kezességi szerződés más irányú kötelezettségvállalás, e körben szintén nem tekinthető a perbeli kölcsönszerződést írásban megerősítő nyilatkozatnak.

A bíróság mindezek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a finanszírozási kérelem visszaigazolása, illetve a kezességi szerződés aláírása nem volt alkalmas a felperesi jogelőd írásbeli nyilatkozatának teljes terjedelemben minden lényeges körülmények tekintetében való megjelenítésére, ekként a lényeges körülményekben való írásbeli megállapodás hiányában a kölcsönszerződés érvénytelennek minősül, érvénytelen szerződés alapján pedig teljesítést a felperes nem volt jogosult igényelni, e körben az érvénytelenségi ok kiküszöbölésének helye nem volt.

A bíróság erre tekintettel a felperesi keresetet elutasította.

Amennyiben mégis az lett volna megállapítható, hogy a finanszírozási kérelem visszaigazolása tartalmazza a kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeit, ekként a kölcsönszerződés írásba foglaltak minősül külön okiratba foglaltan, a bíróságnak vizsgálnia kellett volna a szerződés érvényességét a Hpt. 213. §-a alapján.

Az alperesi oldal vitássá tette, hogy a szerződés devizaalapú kölcsönszerződésnek minősülne. A bíróság álláspontja szerint a becsatolt dokumentumok alapján megállapítható, hogy felperesi jogelőd és az I. t. alperes konszenzusa egy devizaalapú szerződés megkötésére irányult, a 2008. május 6. napi megállapodás a mértékadó devizanem körében a CHF-t rögzíti. A Kúria 6/2013. PJE határozata kifejtette, hogy a devizaalapú kölcsönszerződéseknél az egyik szokásos meghatározási mód az, hogy a kölcsönt forintban határozzák meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, a szerződésben meghatározott időpontig, az ott meghatározott pénzügyi devizavételi árfolyama figyelembevételével és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban fizetni a mindenkor irányadó eladási árfolyamon számítva. A meghatározási módok nem sértik a Ptk. 523. §-ában írtakat. Nem szükséges ugyanis, hogy maga a kölcsönadott folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljenek a szerződésben, az is elegendő, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. A Kúria 1/2016. PJE határozata értelmében a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben

20.P.XI.21.624/2018/63.

rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

A peres felek által a szerződés részévé tett üzletszabályzat I. 17. pontja a mértékadó devizanem fogalmát meghatározza, az I. 22. pontja rögzíti az árfolyamot, és az I. 24. pontja a mértékadó árfolyamot. A bíróság álláspontja szerint ezen rendelkezések összevetése alapján a devizaösszeg egyértelműen kiszámítható, így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjába nem ütközik, a szerződés devizaalapú szerződésnek minősül.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontja akként rendelkezik, hogy semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést, a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét.

A Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani.

A fenti szakasz (2) bekezdésének megfelelően ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja. Az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka – különösen uzsorás szerződés, a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága esetén az aránytalan előny kiküszöbölésével – megszüntethető. Ezekben az esetekben rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről.

A Ptk. 239.§ (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. Jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.

A fenti szakasz (2) bekezdése értelmében fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

A Kúria BH.2017. 159. számú határozatában (Gfv.VII.30.167/2016.) rögzíti, hogy ha a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya miatt a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis, de a felek egyébként ténylegesen megállapodtak az ügyleti kamat fizetésében és a szerződés adatai alapján a kamat mértéke is kiszámítható, az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításának van helye úgy, hogy az ügyleti kamatot a szerződésből kiszámítható kamatmértéknek megfelelően kell meghatározni.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a Hpt. a kamat éves százalékos mértékben való meghatározását írta elő, és ennek szerződésben való feltüntetésének követelményét rögzítette azzal, hogy elmaradásának hiánya a fogyasztási kölcsönszerződés semmisségét jelenti. A perbeli kölcsönszerződés a felek által nem vitatottan százalékos mértékben az ügyleti kamatot nem jelölte meg, az a szerződéses rendelkezések alapján legfeljebb kiszámítható volt. Ez azonban nem pótolja a kamat százalékos mértékben való feltüntetését, az ügyleti kamatban

20.P.XI.21.624/2018/63.

való megállapodás létrejöttét jelenti csupán, de a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjában rögzített érvényességi követelménynek nem felel meg. Ekként a kamat százalékban kifejezett mértékének feltüntetése miatt a perbeli kölcsönszerződés érvénytelennek minősül.

A bíróság álláspontja szerint a felperes arra való hivatkozása, hogy a DH2 törvény rendelkezései alapján felülvizsgálnak minősült elszámolás alkalmas az érvénytelenség kiküszöbölésére, nem találta alaposnak. A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 3. § (1) bekezdése alapján a 2014. évi XXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdése szerinti semmis kikötés alkalmazása esetén a semmis kikötés alapján folyósított és a (2) bekezdés szerinti módon átszámított kölcsön, valamint a semmis kikötésnek megfelelően teljesített és a (2) bekezdés szerinti módon átszámított törlesztőrészletek közötti különbözet összegét árfolyamrészből származó túlfizetésként kell elszámolni a fogyasztó javára.

A DH2 törvény 4. § (1) bekezdése értelmében a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (2) bekezdése szerinti semmis kikötés alkalmazása esetén a semmis kikötés alapján teljesített és a kamat-, kamatfelár- (a továbbiakban együtt: kamat), költség-, díjmelés figyelmen kívül hagyásával kiszámított törlesztőrészletek közötti különbözet összegét az egyoldalú szerződésmódosításból származó túlfizetésként kell elszámolni a fogyasztó javára.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 3. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben - az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel kivételével - semmis az a kikötés, amely szerint a pénzügyi intézmény a kölcsön-, illetve a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási vagy egyébként a folyósításkor meghatározott árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendeli.

A DH1 törvény 4. § (1) bekezdésének megfelelően az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződés vonatkozásában vélelmezni kell, hogy tisztességtelen az annak részét képező egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjmelést lehetővé tevő szerződéses kikötés - az egyedileg megtárgyalt feltétel kivételével -, tekintettel arra, hogy az nem felel meg:

- a) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének: annak tartalma a fogyasztó számára nem világos, nem érthető;
- b) a tételes meghatározás elvének: az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nem tételesen meghatározottak, vagyis az ok-lista hiányzik, vagy van ok-lista, de az csak példálózó jellegű felsorolást tartalmaz;
- c) az objektivitás elvének: az egyoldalú módosítás feltételei nem objektív jellegűek, vagyis a fogyasztóval szerződő félnek módja van a feltétel bekövetkeztét előidézni, abban közrehatni, a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni;
- d) a ténylegesség és arányosság elvének: az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak a kamatra, költségre illetve díjra;
- e) az átláthatóság elvének: a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására;
- f) a felmondhatóság elvének: a szerződésmódosítás bekövetkezése esetére nem biztosítja a fogyasztó számára a felmondás jogát vagy

20.P.XI.21.624/2018/63.

g) a szimmetria elvének: kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön.

A bíróság megállapította tehát, hogy a DH1 és DH2 törvény az árfolyamrészről eredő kikötés semmissége és az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses rendelkezés semmissége vonatkozásában rendelkezett az érvénytelenség oka fennálltának kiküszöböléséről, azonban a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti érvénytelenségi ok fennálltának kiküszöbölését nem tartalmazta. A bíróság megállapította tehát, hogy a jogalkotónak a célja az, hogy a kötelező tartalmi elemek hiányából eredő érvénytelenségi ok fennálltát is kiküszöbölje, nem volt, az elszámolás egy egyoldalú jognyilatkozat, mely a másik féllel szemben hatályosul ugyan és megtámadható, azonban nem a felek szerződéses szándékát tükrözi, ekként a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti érvénytelenség kiküszöbölésére nem alkalmas. A bíróság utal továbbá arra, hogy jelen elszámolás a megszűnés kori kamatmértéket tartalmazta, azonban nem a felperesi kereset szerinti mértékét, ekként annak igazolására és pótlására ennek okán sem volt alkalmas. A Hpt. előírása a kamat százalékos mértékének feltüntetését kívánja meg, a kamat szerződéses rendelkezésekből való kiszámíthatósága lehetőséget teremt pusztán az érvénytelenségi ok kiküszöbölésére, azonban a szerződés érvényességét nem eredményezi.

A bíróság megállapította, hogy a szerződés az ügyleti kamat mértékét bár százalékos mértékben nem tartalmazta, azonban azt kiszámítható módon rögzítette, ekként a szerződés érvényessé nyilvánításának helye lett volna az írásbeliség sérelmének hiányában. A bíróság e körben részletes bizonyítást folytatott le, a Könyvvizsgáló Intézet Kft. által adott szakvélemény megállapította, hogy a felperes által érvényessé nyilvánításként megjelölt mértékű ügyleti kamat vezethető le a szerződéses rendelkezésekből, és ezen rendelkezések alapulvételével a kiegészített szakvéleményében foglaltak szerint a bíróság álláspontja szerint kétséget kizáró módon igazolta, hogy az elsődleges jogcímen előterjesztett érvényessé nyilvánítás szerinti kamatmérték volt a felek megállapodásának tárgya.

A Hpt. 203. § (6) bekezdése értelmében olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A fenti szakasz (7) bekezdése akként rendelkezik, hogy a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell

a) devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre,

b) ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmazó szerződés esetén a vételi jog érvényesítésének módját és következményeit, a vételár megállapításának, az ügyfél értesítésének és a pénzügyi intézmény elszámolásának módját, valamint azt, hogy biztosítanak-e az ügyfélnek haladékat, mely időszakban az ügyfél értékesítheti az ingatlant, és ha igen, a haladék időtartamát.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A fenti szakasz (2) bekezdése értelmében a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés

20.P.XI.21.624/2018/63.

megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

Ugyanezen jogszabályhely (4) bekezdésének megfelelően az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

A 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható.

E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (a továbbiakban: fogyasztó) számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.

Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

Amennyiben tehát a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, akkor azt - az ellenkező bizonyításáig - úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie. A pénzügyi intézménynek kell bizonyítania, hogy a fogyasztó tájékoztatása ilyen módon megtörtént.

Amennyiben azonban az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a fogyasztó számára a pénzügyi intézménynek felróható okból nem volt világosan felismerhető, illetve érthető, fennállnak a szerződés tisztességtelensége megállapításának a feltételei.

Előfordulhatott ugyanis, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása, a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma). Ez a helyzet akkor, ha a fogyasztó az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézménytől, annak képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott. Ebben az esetben a szerződés a nem megfelelő (téves, félreérthető, nem egyértelmű) tájékoztatással érintett rendelkezése tisztességtelen, amely a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét eredményezi.

A nem megfelelő tájékoztatás tényét és azt, hogy ennek következtében a szerződés

20.P.XI.21.624/2018/63.

árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára nem volt világos és érthető, a fogyasztónak kell bizonyítania.

Ha a fogyasztó az árfolyamkockázat valós tartalmáról nem kapott világos és érthető tájékoztatást, az árfolyamkockázat telepítése teljes egészében tisztességtelen, vagyis a fogyasztó – a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján – egyáltalán nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. Ez az álláspont felel meg a 2/2014-es Polgári jogegységi határozat 1. pontja 2. bekezdése szövegének, amely együttesen vizsgálandó elemként sorolja fel a szerződés megfogalmazását és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatást. A jogegységi határozat ugyanis abból a feltevésből indul ki, hogy az átlagos fogyasztó nincs tisztában az árfolyamkockázat mibenlétével és jelentőségével, minthogy nem rendelkezik ismeretekkel a devizapiac működését és az árfolyamok változásának nagyságrendjét illetően. Az Európai Unió Bírósága a C-21/13. számú ügyben hozott ítéletében megjelenő álláspont akként összegezhető e körben, hogy a szerződési feltétel átláthatósága akkor állapítható meg, ha a feltétel kapcsán az adott fogyasztó egyértelmű és érthető kritériumok alapján előre láthatta a számára ebből eredő gazdasági következményeket, vagyis a releváns ténybeli elemek összességére tekintettel az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó nemcsak felismerni képes a szerződési feltételben hivatkozott gazdasági fogalomnak megfelelő jelenséget, hanem képes értékelni a kikötés alkalmazásának rá nézve esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is.

Az árfolyamkockázat tekintetében adott tájékoztatásból ki kell tűnnie, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztő részlet összege megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, és az árfolyamváltozás lehetősége valós. Amennyiben az átlagos fogyasztó a kapott tájékoztatás alapján nem láthatta át azt, hogy reális lehetősége áll fenn annak, hogy az árfolyamváltozás hatására az általa teljesítendő szolgáltatás mértéke a hitel futamideje alatt megnövekedhet, vagyis úgy vállalta az ügylet jellegéből eredő árfolyamkockázatot, hogy nem volt tisztában annak valós tartalmával, az az árfolyamkockázat telepítés a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján tisztességtelen, és ebben az esetben az árfolyamkockázat viselésére a fogyasztó nem kötelezhető. Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás az árfolyamváltozás mibenlétére, az áthárítás mértékére és ezeknek a törlesztő részletre gyakorolt lehetséges hatásaira terjed ki.

A C-51/17. számú határozatban foglaltak szerint a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben e követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletre gyakorolt hatására. A szerződési

20.P.XI.21.624/2018/63.

feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre, valamint a szerződés összes többi feltételére hivatkozva értékeljék, azon körülmény ellenére is, hogy e feltételek némelyikét a nemzeti jogalkotó utólag tisztességtelennek nyilvánította vagy ilyenek vélelmezte, és ennek alapján azok semmisségét állapította meg.

A Kúria devizahiteles pereket tárgyaló bíráinak képviselőiből álló konzultatív testület akként foglalt állást a C-51/17. számú ügyben hozott ítélet kapcsán, hogy az sok tekintetben megerősíti a Kúria eddigi gyakorlatát. Az árfolyamkockázat tisztességtelenségének vizsgálhatósága, vizsgálati szempontja vonatkozásában a C-51/17. számú ítélet nem tartalmaz olyan új szempontokat, amiket a vonatkozó joggyakorlatban az Európai Unió Bírósága már nem fejtett volna ki, és amiket a Kúria már ne vett volna figyelembe joggyakorlat egységesítő tevékenysége során. Jelenleg az egyes szerződések érvényességét az egyedi perekben eljáró bíróságoknak kell megítélniük, a Kúria az Európai Unió Bíróságának újabb joggyakorlatával is teljes mértékben összhangban álló korábbi irányutatásai figyelembevételével. A konzultatív testület megítélése szerint a C-51/17. számú ügyben hozott ítélet nem biztosít új, vagy szélesebb körű jogalapot a fogyasztók számára a perlésre. A testület az eddigi irányutatások szerinti elvek érvényesítését tartja irányadónak.

A bíróság álláspontja szerint a C-51/17. számú határozatban foglaltak az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését értelmezik, melyek a fogyasztói szerződésnek minősülő perbeli szerződés esetén is alapul szolgálnak. A bíróság álláspontja szerint a felperes egyedi szerződése és Üzletszabályzata, mely alapvetően a fogalom meghatározások között utal az árfolyamkockázat lízingbe vevő által történő viselésére, az árfolyamkockázatra utaló közléseket jelentősen elkülönülve tartalmazza, amelyeknek legfeljebb együttes értelmezése utalhat az árfolyamkockázat adós által történő viselésére, azonban annak korlátlansága nem jelenik meg a szerződéses rendelkezésekben. Bár valóban utal a kockázat adós általi vállalására és keresztárfolyam változásának kockázatot emelő voltára, ennek ellenére nem állapítható meg, hogy az árfolyamkockázat korlátlansága tekintetében a tájékoztatás megtörtént. Nem állapítható meg, hogy a tájékoztatás a körben, hogy az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak felső határa nincs, nem olvasható ki a szerződésből, az árfolyamkockázatra utaló közlések fogyasztó által történő kigyűjtögetése, több különálló rendelkezés együttes értelmezése nem ad lehetőséget arra, hogy a valós tájékoztatás léte megállapítható legyen. Nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján. (Kúria Konzultációs Testület 2019. április 10. napi ülés emlékeztetője). Minderre tekintettel a bíróság álláspontja szerint a főszolgáltatás körébe tartozó árfolyamváltozás tekintetében a tájékoztatás nem volt megfelelő, a világos és egyértelműség követelményének nem felelt meg, ekként a szerződés egésze érvénytelennek minősül. Mint arra a Kúria devizahiteles érvénytelenség perek jogalkalmazási gyakorlatát vizsgáló konzultációs testülete 2019. június 19-ei ülésén rámutatott, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötések a tájékoztatás nem megfelelő volta miatti tisztességtelenségének megállapítása folytán a deviza alapú szerződés teljes egészében érvénytelen, tehát a Ptk. 237. §-a alkalmazásának van helye. A 93/13 EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel a tisztességtelen feltétel nem jelenthet kötelezettséget a fogyasztóra nézve. Utalt ez a többségi álláspont arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeként az érvényessé nyilvánítás az egyetlen alkalmazható jogkövetkezmény.

20.P.XI.21.624/2018/63.

A bíróság álláspontja szerint a perbeli szerződés tehát az árfolyamkockázat tekintetében megfelelő tájékoztatást nem nyújtott. E körben a felperes másodlagosan keresetváltoztatást terjesztett elő. A keresetváltoztatást érdemben az alperesi oldal nem tette vitássá, pusztán annak elkésett voltára hivatkozott.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 391/A. § (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét az alperes érdemi ellenkérelme előadása után csak egy ízben, az első tárgyaláson változtathatja meg. Ezen időpont után a felperes - az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig - az alperes hozzájárulásával változtathatja meg a keresetét.

A fenti szakasz (4) bekezdése értelmében aAz (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem zárja ki, hogy a felperes az (1) bekezdésben megjelölt határidőn túl az alperes hozzájárulása nélkül

- a) az eredetileg követelt dolog helyett utóbb beállott változás folytán más dolgot vagy kártérítést követelhessen;
- b) ugyanazon jogviszony alapján más jogkövetkezmény alkalmazását kérhesse;
- c) a keresetét felemelhesse vagy leszállíthassa, illetve az eredetileg nem követelt járulékokra vagy a követeléseknek, illetőleg járulékoknak a per folyamán esedékessé vált részleteire is kiterjeszthesse;
- d) megállapítás helyett teljesítést vagy teljesítés helyett megállapítást követelhessen (123. §).

A bíróság megállapította, hogy Pp. 391/A. § (4) bekezdésének b) pontja nem zárta ki, hogy ugyanazon jogviszony alapján más jogkövetkezmény alkalmazását kérje a felperes az (1) bekezdésben foglalt határidőn túl az alperesi oldal hozzájárulása nélkül, ekként a keresetváltoztatás elutasításának elkésettség okán helye nem volt. A bíróság megállapította, hogy a keresetváltoztatásban foglaltakat a százalékos mértéket az alperesek nem tették vitássá, így amennyiben az lett volna megállapítható, hogy a szerződés írásban érvényesen létrejött volna, annak árfolyamkockázati tájékoztatójának nem megfelelő volta miatt az érvénytelenség jogkövetkezményeként az érvényessé nyilvánításnak a felperes által előadottak szerint helye lett volna.

A bíróság a követelés összegszerűsége körében megállapította, hogy a szerződés mellékletét képező üzletszabályzat a gépjármű értékének elszámolása körében részletes szabályokat tartalmazott. Az opciós vételár elszámolása nem az Eurotax szerinti érték alapján kellett, hogy megtörténjen, hanem akként, hogy amennyiben a hitelező a gépjárművet az opciós vételárnál 20%-kal alacsonyabb áron tudja értékesíteni, úgy erről a vételár megjelölésével írásban tájékoztatnia kell az adóst azzal, hogy jogosult az értesítésben megjelölt határidőig olyan vevőt jelölni, aki a megjelölt vételárnál magasabb áron kötelezettséget vállal a gépjármű megvételére. Az elszámolás alapját a vételár képezi, amennyibe a birtokbaadást követő 180 napon belül nem kerül értékesítésre, úgy az értékbecslés alapján történhet meg az elszámolás. A bíróság álláspontja szerint a felperes felhívás ellenére nem igazolta, hogy az opciós joggal terhelt gépjármű ellenértéke a fenti szakaszoknak megfelelően került volna elszámolásra, pusztán az került igazolásra, hogy tájékoztatta az I. r. alperest arról, hogy értékesíteni kívánja a gépjárművet, de azt nem igazolta, hogy az opciós vételárhoz képest a vételár milyen mértéket tett ki, az I. r. alperes pedig állította, hogy magasabb értéken tudott volna vevőt találni a perbeli gépjármű megvásárlására, ekként a bíróság álláspontja szerint az nem nyert igazolást, hogy a gépjármű értékének elszámolása a szerződés szerint történt volna meg, és ekként a felperesi kereset összegszerűsége sem igazolt.

20.P.XI.21.624/2018/63.

A bíróság mindezekre tekintettel tehát elsődlegesen annak okán, hogy írásbeliség hiánya folytán a szerződés érvénytelennek minősül, míg másodlagosan annak okán, hogy az összezszerűség nem nyert a kisértékű perben kellően bizonyítást, a kereset elutasításáról rendelkezett.

Figyelemmel arra, hogy a II. r. alperes kezési felelőssége a főkötelezett I. r. alperes felelősségéhez igazodott, így a kereset elutasítására került sor vele szemben is.

A bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest a pernyertes alperesek költségeinek megtérítésére, az I. r. alperes vonatkozásában a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján, míg a II. r. alperes vonatkozásában a 3. § (2) bekezdésének a) pontja alapján megállapított mértékű ügyvédi munkadíj tekintetében.

A teljesítési határidőről való rendelkezés a Pp. 217. § (1) bekezdésén alapul a perköltség körében, míg a fellebbezési jog a Pp. 233. § (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2020. január 08.

dr. Falucskai Krisztina s.k.
bíró